

Fremsat den {FREMSAT} af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen)

Forslag

til

Lov om ændring af sømandsloven (Afskaffelse af tilskud til lægeundersøgelse)

§ 1

I sømandsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 742 af 18. juli 2005, som ændret ved § 2 i lov nr. 547 af 8. juni 2006, § 14 i lov nr. 1563 af 20. december 2006 og § 2 i lov nr. 349 af 18. april 2007, foretages følgende ændring:

1. § 4, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Ingen må tiltræde eller gøre tjeneste om bord, før vedkommende med tilfredsstillende resultat har gennemgået den for sådan tjeneste foreskrevne lægeundersøgelse. Arbejdsgiveren afholder udgifterne til lægeundersøgelsen. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter regler om lægeundersøgelser, herunder om betalingen for undersøgelsen.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2008, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen refunderer udgifter til foreskrevet lægeundersøgelse af fiskere foretaget inden den 1. januar 2011.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund og indhold

I henhold til sømandsloven må ingen tiltræde eller gøre tjeneste om bord på et skib, før vedkommende er blevet undersøgt af en læge med tilfredsstillende resultat. Lægeundersøgelsen skal løbende gentages med højst to års mellemrum.

Lægeundersøgelser, der foretages i Danmark, skal i dag foretages af særlige søfartslæger, der er bemyndigede af Søfartsstyrelsen. Efter undersøgelsen sender søfartslægen en kopi af den benyttede lægeattest til Søfartsstyrelsen, der registrerer undersøgelsens resultat, og betaler søfartslægen for undersøgelsen. Lægeundersøgelser, der foretages i udlandet, betales i første omgang af den søfarendes arbejdsgiver, der efter undersøgelsen sender en kopi af lægeattesten til Søfartsstyrelsen, der registrerer resultatet og refunderer udgifterne til undersøgelsen.

Den statslige betaling af lægeundersøgelserne er historisk begrundet og kan føres tilbage til sømandsloven af 1952. Kravet om lægeundersøgelse og den tilknyttede betalingsordning blev i 2000 udvidet til også at omfatte fiskere.

Udgifter til lægeundersøgelser er på en lang række andre områder, hvor det offentlige stiller krav om en lægeundersøgelse, et anliggende for arbejdsmarkedets parter eller påhviler arbejdsgiveren i henhold til lovgivning på det pågældende område. Det gælder f.eks. ved krav om lægeundersøgelse af piloter.

Den statslige finansiering af lægeundersøgelse af søfarende og fiskere indebærer således en særbehandling af rederibranchen og fiskere i forhold til andre brancher, hvor lægeundersøgelser er et krav.

Lovforslaget indebærer, at den statslige finansiering af lægeundersøgelser for søfarende i handelsflåden ophører den 1. juli 2008, mens den statslige finansiering af lægeundersøgelserne for fiskere fortsætter indtil den 1. januar 2011.

Nedlæggelsen af ordningen indebærer, at betalingsforpligtelsen overtages af erhvervet.

Økonomi- og erhvervsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om lægeundersøgelser vil blive udnyttet til at modernisere den statslige administration af lægeundersøgelsesordningen.

2. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget indebærer en gradvis afskaffelse af det statslige tilskud til lægeundersøgelse af søfarende og fiskere. Det vil medføre et årligt provenu på ca. 2,1 mio. kr. i 2008 stigende til ca. 5,0 mio. kr. i 2011, hvor det statslige tilskud er endeligt udfaset.

Lovforslaget medfører mindre administrative lettelser for det offentlige.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget indebærer, at søfarterhvervet gradvist overtager de udgifter til lægeundersøgelse af søfarende og fiskere, som staten hidtil har haft. Det betyder årlige merudgifter på ca. 2,1 mio. kr. i 2008, stigende til ca. 5,0 mio. kr., når det statslige tilskud er endeligt udfaset.

Den enkelte reder vil fremover selv skulle refundere udgifterne til lægeundersøgelser af den pågældendes ansatte.

Der forventes ikke iværksat en særlig kommunikationsindsats for lovforslaget, herunder findes det ikke nødvendigt at udarbejde en egentlig kommunikationsplan.

Lovforslaget er testet for e-administrerbarhed, og der er ikke fundet hindringer herfor.

[Forslaget har været forelagt Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering (CKR) med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. CKR har ikke vurderet, at forslaget indeholder administrative konsekvenser, og det skal derfor ikke forelægges et af Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspaneler.]

4. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Forholdet til EU-retten

Det fremgår af Rådets Direktiv 1999/63/EF af 21. juni 1999 (EF-Tidende nr. L 167 af 2. juli 1999, side 33-37) om gennemførelse af den aftale om tilrettelæggelse af arbejdstiden for søfarende, som er indgået mellem European Community Shipowners' Association (ECSA) og Federation of Transport Workers' Union in the European Union (FST), at lægeundersøgelse skal være "gratis", jf. aftalens § 13, stk. 2.

Det fremgår af fortolkningsbidrag til aftalen, som aftaleparterne har udarbejdet, og som er optaget i Rådets mødeprotokol i forbindelse med vedtagelsen af gennemførelsesdirektivet, at ordet "gratis" betyder, at lægeundersøgelsen skal være gratis for den søfarende.

Det fremgår endvidere af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/88/EF af 4. november 2003 (EU-Tidende nr. L 299 af 18. november 2003, side 9-19) om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden, at der skal tilbydes natarbejdere gratis helbreds kontrol, inden de begynder beskæftigelse ved natarbejde og derefter med regelmæssige mellemrum, jf. direktivets artikel 9. Dette direktiv finder også anvendelse på fiskere, der udfører natarbejde.

Lovforslaget er således i overensstemmelse med princippet om gratis lægeundersøgelse for arbejdstagersiden i ovennævnte direktiver.

7. Høring

Lovforslaget har været i høring hos: Advokatrådet, Beskæftigelsesministeriet, Bilfærgernes Rederiforening, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Statistik, Dansk Sø-Restaurations Forening, Danske Regioner, Datatilsynet, Domstolsstyrelsen, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Fag og Arbejde, Fagligt Fælles Forbund (3F), Finansministeriet, Finanstilsynet, Fiskeriets Arbejdsmiljøråd, Fiskernes Forbund, Forbrugerstyrelsen, Foreningen af Småøernes Færgeselskaber, Forsvarsministeriet, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, HORESTA, Kommunernes Landsforening, Konkurrencestyrelsen, Landsorganisationen i Danmark, Lægeforeningen, Maskinmestrenes Forening, Metal Søfart, Patent- og Varemærkestyrelsen, Rederiforeningen af 1895, Rederiforeningen for Mindre Skibe, Rigsrevisionen, Sammenslutningen af Mindre Erhvervsfartøjer, Sikkerhedsstyrelsen, Skatteministeriet, Statens Byggeforskningsinstitut, Statsansattes Kartel, Statsministeriet, Statstjenestemændenes Centralorganisation II, Søfartens Arbejdsmiljøråd, Søfartens Ledere – Dansk Navigatørforening, Transport- og Energiministeriet og Træskibs Sammenslutningen.

8. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/Mindre-udgifter	Negative konsekvenser/Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Staten vil i 2008 spare ca. 2,1 mio. kr. I 2009 og 2010 sparer staten ca. 4,4 mio. kr., og i 2011 og de følgende år, hvor ordningen er fuldt udfaset, spares ca. 5,0 mio. kr.	

Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Søfartsstyrelsen vil opnå en administrativ lettelse ved ikke længere at skulle administrere og sagsbehandle refusion af lægeundersøgelser.	
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet		Søfartserhvervet vil gradvist overtage udgifterne til lægeundersøgelse af søfarende og fiskere, som staten hidtil har haft. Det betyder årlige merudgifter på ca. 2,1 mio. kr. i 2008 stigende til ca. 5,0 mio. kr.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet		Den enkelte reder vil fremover selv skulle refundere udgifterne til lægeundersøgelser af pågældendes ansatte.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget er i overensstemmelse med EU-direktiverne på området.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det foreslås, at arbejdsgiverne fremover skal afholde udgifterne til lægeundersøgelse af søfarende og fiskere. For søfarende vil det typisk være rederiet, der skal betale. Forslaget indebærer en klar hjemmel til fremover at pålægge arbejdsgiverne at betale for lægeundersøgelser af søfarende og fiskere.

Den foreslåede bestemmelse præciserer endvidere, at økonomi- og erhvervsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om lægeundersøgelsen omfatter regler om betalingen for undersøgelsen. Det er hensigten umiddelbart efter lovens ikrafttræden at udstede en bekendtgørelse, hvor de nærmere regler for lægeundersøgelserordenen fastsættes.

Søfarende og fiskere er ikke til enhver tid i et ansættelsesforhold. Der vil derfor opstå situationer, hvor den søfarende/fiskeren skal have fornyet sundhedsbeviset, inden den pågældende søger om nyt arbejde, f.eks. for at kunne tiltræde en stilling med kort varsel. Der vil således ikke i enhver situation være en arbejdsgiver, der umiddelbart kan afholde udgiften, på tidspunktet for lægeundersøgelsen. Det vil blive fastsat i bekendtgørelsen, at den første arbejdsgiver efter undersøgelsen dækker udgifterne, hvis den pågældende undersøgelse benyttes i forbindelse med ansættelsen.

Der stilles i dag krav om gyldigt sundhedsbevis ved optagelse på maritime uddannelser, bortset fra maskinmesteruddannelsen, hvor der kun er krav om sundhedsbevis i forbindelse med det brandberedskabskursus, der er en del af valgfaget ”Maritim sikkerhed, sundhed og miljø”.

Ved optagelse på visse af uddannelserne er det ikke et krav, at eleverne allerede er ansat af rederier. Det gælder søfartsskolerne, skoleskibet og maskinmesteruddannelsen. Der vil for eleverne på disse uddannelser derfor ikke være en arbejdsgiver, som kan betale for lægeundersøgelsen, og de må selv afholde udgiften.

Til § 2

Det foreslås, at lovændringen træder i kraft den 1. juli 2008.

Tilskuddet til lægeundersøgelser af søfarende i handelsflåden bortfalder således pr. 1. juli 2008.

Det foreslås i stk. 2, at der for fiskere indføres en overgangsordning vedrørende afskaffelsen af tilskuddet til foreskrevne lægeundersøgelser. Søfartsstyrelsen vil således refundere udgifterne til sådanne lægeundersøgelser af fiskere foretaget inden den 1. januar 2011.

Til § 3

Området søsikkerhed er færøsk særanliggende, hvorimod det er dansk lovgivning, som regulerer disse forhold i Grønland. Dog er forhold vedrørende helbredsundersøgelse af søfarende grønlandsk særanliggende, hvorfor lovforslaget ikke vil kunne sættes i kraft for Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1. I sømandsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 742 af 18. juli 2005, som ændret ved § 2 i lov nr. 547 af 8. juni 2006, ved § 14 i lov nr. 1563 af 20. december 2006 og ved § 2 i lov nr. 349 af 18. april 2007, foretages følgende ændring:

§ 4. ...

Stk. 2. Ingen må tiltræde eller gøre tjeneste om bord, før han med tilfredsstillende resultat har gennemgået den for sådan tjeneste foreskrevne lægeundersøgelse. Lægeundersøgelsen er gratis for sømanden. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter regler om lægeundersøgelser.

1. § 4, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Ingen må tiltræde eller gøre tjeneste om bord, før vedkommende med tilfredsstillende resultat har gennemgået den for sådan tjeneste foreskrevne lægeundersøgelse. Arbejdsgiveren afholder udgifterne til lægeundersøgelsen. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter regler om lægeundersøgelser, herunder om betalingen for undersøgelsen.«

§ 2.

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2008, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen refunderer udgifter til lægeundersøgelse af fiskere foretaget inden den 1. januar 2011.

§ 3. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.